

REDACȚIA

Arad, Str. Aulic (Adam)

ABO MENTUL

Pentru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 6; pe 1/4 an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulic (Adam)

INSERȚIUNILE:

pe 1/2 linie: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare pub-
licație.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a să plă-
tăscă înainte.

Scrisori adreutate nu
se întorc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul III.

Număr de Duminecă

Nr. 20.

Congresul național bisericesc.

Pe Duminecă 16/28 Maiu se întrunesc la Sibiu congresul național bisericesc extraordinar. Deputații celor trei dieceze de legea drept măritoare a răsăritului sunt chemați să se rostească, dacă preoțimea română poate să primească ajutorul de stat imediat de slăbirea ungurească? Cele trei sinoade episcopale n-au fost adică de aceeași părere în privința primirii ajutorului, ci frații dela Caransebeș au respins ori ce ajutor ce e să se dea, după a lor părere, în împrejurări ce numai dăunătoare pot fi pentru demnitatea bisericii noastre și pentru soarta preoțimii române. Ear' de această părere sunt și alții bărbați fruntași ai bisericii și de prin eparchiile Aradului și Sibiuului.

Congresul național-bisericesc va fi chemat să dărime. Cum va hotărî el, așa se va purcede. În ședința ce s'a ținut, consistorul metropolitan a hotărît să îndemne congresul a primi ajutorul. Aceasta pentru cuvânt că dacă l'ar respinge, și așa nimeni nu ar putea să împedice ca preoții să primească întregirea salariului lor d'a dreptul dela stat, prin mijlocirea notarilor comunali și a fibraelor, ceea-ce ar fi și mai păgubitor pentru vaza bisericii.

S'au ridicat însă și glasuri grele împotriva primirii ajutorului. Astfel la Caransebeș au vorbit generalul Seracin și colonelul (în pensie) Lupu, ear' la Sibiu d-nii N. Cristea și Dr. D. Barcianu.

„Suntem sâraci, — a zis părintele N. Cristea, — dar' sârăcia nu e iertat să ne împingă la umilirea noastră pe toată linia. Am fost și mai sâraci, când toate elementele erau conjurate contra noastră, și am existat: ne-ar judeca lumea, dacă acum, când avem totuși oameni cu prindere și o metropolie cu poziție în țeară, ne-am umili prea tare. Ași primi ajutorul, când statul ar cere de la preoți numai să-și exercite misiunea de moralizatori ai poporului, dar' el alt ceva cere. Să ne fie chiar aceasta un memento, ca să ne punem serios pe lucru într'u a ne ajuta cât mai curând înși-ne“.

„Nu trebuie să ne spăriem prea tare de sârăcie, — zice dl. Dr. D. Barcianu, — și ca oameni, și ca creștini trebuie să nutrim nădejdea, că Dumnezeu va schimba și sistemul, și oamenii de azi, cum a schimbat și sistemul de sub calvin și de pe timpul, când noi 150 de ani nu aveam de loc cap bisericesc, și eată azi avem o metropolie. Dacă n'am avé nici o speranță, am pute pune capul jos și arma jos. Dar' să avem și având să așteptăm și să suportăm cubărăbie soarta“.

Cum va hotărî congresul, nu știm și nici ne e îngăduit să judecăm dinainte. Ci respectuoși celei mai înalte corporații bisericesti, ne vom închina votului

ce se va da, având credința, că fiecare mădular al congresului va cumpeți înainte de votare, și va judeca numai potrivit binelui bisericii și a preoțimii române. Despre fiecare deputat al congresului credem că-și iubește mai presus de toate biserica și neamul, și fie că vor precumpeți voturile celor ce sunt pentru primirea ajutorului, fie că ar învinge părerile celor ce resping ajutorul, și unii și alții numai de gând bun călăuziți s'au înfățișat și luptat în congres. Tot cu bunăvoință va trebui deci să primim hotărîrea lor.

Cei de sus să-și lumineze și în sfaturile lor să împărtășe cu îmbelșugare dreptatea, înțelegerea și dragostea frățască.

Ca să se știe! În numărul său de Marți (11/23 Maiu) „Telegraful Român“, vorbind despre afacerea școalelor române dela Brașov, privitor la renta ce ele trebuie să primească din România, scrie:

„Ear' încât privește renta cunoscută a bisericii St. Nicolae, aceea conform concluderilor sinodului parochial, comunicat prin consistoriul archidiecezan și cu ministrul nostru de culte și instr. publ, nici nu se cere nici nu se va primi, până când nu se va limpezi cestiunea în merit pe calea sa.

„Procesul de desdăunare este în curs, și în CURGERE SUNT ȘI PAȘII NECESARI PE CALE DIPLOMATICĂ.

Factorii competenți credem că-și vor face datoria în timpul posibil cel mai scurt.

Vom saluta cu cea mai mare bucurie când factorii competenți vor fi rezolvat afacerea.

Intrebăm numai: dacă și pe cale diplomatică se urmează „pași necesari“ (sub noul guvern român și sub noul mitropolit), atunci de ce o parte din proprietarii gimnaziului din Brașov (epitropia bisericii St. Nicolae) a fost lăsată ca împotriva statului României să pornească și să urmeze ș'acum proces, desi cealaltă parte dintre proprietari (epitropia bisericii din cetatea Brașovului) fusese de părere ca lucrurile să fie lăuate a se rezolva pe cale diplomatică?!

Se due în țări străine locuitorii Ungariei, se due nu de fericit ce sunt ei de necesarile cele multe, ce nu din vina lor, ci din a ocărmitoșilor vină le-au căzut pe cap. Mai zilele trecute am scris despre Săcuți cari ori cât sunt de desmierdați în Săcuime, totuși se due în România ear' azi ne vine știre din comitatul Zips, că într'o singură lună, în cea trecută s'au dat de la comitat 270 pașapoarte. Locuitorii slovaci, o parte s'au dus în America, ear' alta în Galiția care ori cât e de suptă de Ovrei, totuși e mai bună de cât țeara în care s'au născut.

Kossuthismul pe sfârșite. Duminecă trecută s'a aranjat în Buda o procesiune la statua honvezească și la cimitirul honvezilor căzuți la 1849, când cu luarea cetății. Ziarele ungurești se plâng însă amar că nici un om de seamă n'a luat parte la paradă, ba Eötvös Károly, fost president al

partidului Kossuthist, adresează prin „Egyetértés“ (nrul dele 24 Maiu) o scrisoare în care-l întreabă că de ce chiar și Kossuth Ferencz, fiul celui care a făcut rebeliunea dela 1848—49, dimpreună cu întreg partidul Kossuthist, au lipsit dela parada sfântă, ear ministrii și alți demnitari ai țării, petreceau pe vremea asta la Viena, unde se desvăluia statua archiducelui Albrecht, care după 1849 fusese guvernator în Budapesta și-i frowase pe Unguri în cât le scăpăra ochii.

Eötvös scrie că dacă nici fiul (Kossuth Ferencz) nu venerază măreția (?) faptelor dela 1848—49, atunci e gata cu Kossuthismul, cu lupta pentru nealătarea Ungariei, ear statua honvezească nu mai e de cât o bucată de fer prost, bună de a fi vindută Jidaniilor cari cumpără vechituri.

Cu un cuvânt supărarea e mare în Israel.

Și noi cerem. Se știe că în toate spitalele militare stau la îndemâna soldaților bolnavi cărți de tot soiul, durere însă că ele sunt scrise în limba germană și astfel bolnavii neștiutori de limbă nemțească, nu le pot lua folosul. — Ministrul obștească de răboiu a înștiințat reuniunea „Crucei roșie“ din Budapesta, ca să-i dea un răvaș despre acele cărți pe care să le cumpere pe seama bolnavilor Unguri din spitalele militare. Comitetul Reuniunii a și răspuns ministrului, care primește cu mulțumită și cărțile ce se vor dăruia din partea particularilor. Bibliotecă militară de cărți românești încă sunt de lipsă, întocmai ca și de cele maghiare. A ceasta, dacă nu din punctul de vedere al egalității și dreptății, cel puțin din cel umanitar ar fi de dorit să se facă.

DIN ROMANIA

Pelerinajul la Florica.

Duminecă, după cum era hotărît, numeroși membri ai partidului național-liberal au mers în pelerinajul la mormântul lui Ioan Brătianu.

Prin livezile de pruni din vale, în curtea caselor și pe alele cari duc până la mormântul unde odihnește Marele Român, se văd, grupuri-grupuri, o mulțime de țărani și de țărance, din comunele învecinate, cari vin să venereze, cu țara întreagă, memoria aceluia care a intrupat și a încoronat așa de strălucit munca uriașă a unei generații de falnici luptători.

La ora 1 1/2 procesiunea se pune în mișcare. În frunte sunt purtate coroanele; apoi vin I. P. S. Episcop al Dunărei-de-Jos Partenie, împreună cu P. S. Archiereu Calistat Bărlădeanul și preoții; membri familiei, membri partidului național-liberal din Capitală și delegațiunile din județe, delegațiunea studenților și studenții universitari, țărani și țărance.

Cântările religioase resună impunător în mijlocul mulțimei tăcute, care urcă încet dealul; ele umplu inimile d'auioase amintiri și aduc lacrimi în ochii multora.

Ajunși la mormântul lui Ioan Brătianu, care se perde sub o ninsoare de flori de salcâmi, închisă de un cheam verde de

merisor, I. P. S. Episcop al Dunărei-de-Jo rostește rugăciunile obicinuite.

În jur și departe pe dealul din față mulțimea ascultă tăcută și îndurerată. După citirea Sf. Evanghelii, dl. Dimitrie Sturza rostește o frumoasă și mișcătoare cuvântare în care schițează pe scurt viața Mareului Român și glorioasa lui luptă pentru întemeierea României moderne.

Vorbesc apoi d-nii I. Popescu-Pion, președintele Asociației generale a studenților universitari, și studentul Leonte Chihăescu.

I. P. Sa Episcopul și întregul cler rostesc în urmă, ultimele rugăciuni: „Vecinică fie-I amintirea“ resună în toate inimile și emoționează adânc pe toți.

Procesiunea se pune din nou în mișcare și coboară dealul.

Societate cooperativă farmaceutică.

Alaltăeri s'a constituit consiliul de administrație al societății cooperative centrale pentru produse farmaceutice. Director a fost ales ardeleanul și binecunoscutul farmacist din București, Hîntescu.

Conferența de la Haga.

În numărul trecut am pomenit pe scurt, cum s'a deschis Joi 18 Maiu, această conferință. Membrii, trimiși acolo din partea a 26 state din Europa, Asia și America, s'au înțeles că nu li vor zice „conferența de desarmare“, ci numai „conferența de pace“, fiindcă unele state, cum este Anglia și Germania, nu voesc să audă de loc de a-și scădea măcar cât de puțin din armate și marinele lor.

Suntem așa dar' încă departe de la desarmare; de tot mare ispravă s'ar face, dacă s'ar înțelege membrii conferinței, că statele de acum înainte cel puțin să nu sporească soldații, marinarii, arme de tot soiul și corăbii; dar' durere, nici pentru aceasta nu este nădejde; se va vorbi mult despre lucrul acesta între ei, dar, așa se crede, că nu se va aduce vre-o hotărîre, care ar îndatora statele în această privință.

Pe ce se pune din capul lucrului cel mai mare pond și despre ceea ce se crede că se va ajunge la ispravă bună, este planul bineventat de toți ca să se întocmească un tribunal, o judecătorie obștească, ai cărei membri să fie aleși de către toate statele (câte unul sau doi), căruia să-i se înainteze certele ivite între state și popoare și el să hotărească: cine și care stat sau popor are dreptate, astfel ca apoi să fie mulțumit și celalalt; lucrurile să se impace în acest chip, ear' rășbel să nu mai poarte cei certați. Judecătoria aceasta și-ar avea cancelaria ei statornică într'un oraș oare-care, dintr'o țeară, unde statul și popoarele lui trăiesc mai frățeste unii cu alții, de cum în Ungaria, cum e spre pildă Elveția; în această cancelarie ar lucra statornic numai câțiva slujbași ai tribunalului pe când membrii lui s'ar întruni, chemați în scris, numai atunci când ar avea să judece asupra or'unui cas de certă; dar' întrunirea lor n'ar fi să se întempe totuși în orașul cancelariei, ci după trebuință totdeauna în altă parte.

Al doilea lucru ce vor să isprăvească este de a se aduce prescripții, că răboaietele, dacă și când se vor întempla, să se poarte cu mult mai blând, în mod mult mai omenesc de cât până acum. Și la aceasta se învoiesc cu toții.

Muncă zadarnică.

„Mrghiari“ greco-catolice. — Eșec. —
Dați de gol.

Se știe că vre-o câți-va maghiaroni au născocit ideea, că sunt preste 200 000 Unguri greco-catolice, cărora slujba bisericească li-se face în limba ruteană ori română. Maghiaronii acestia au adunat iscălituri mincinoase cu zecile de mi, ear rugările la stăpânire pentru întemeierea unei vladicii gr. catolice maghiare se țineau lanț.

Nefresc, cum era planul ungarisătorilor nu putea decât de ripă să dea. Comitetul ales pentru a pune lucrurile la cale, nu a lucrat nimic și nici n'a putut să lucreze, căci din Roma i-s'a spus, că prin încercările de maghiarizare, pe acei presupuși Unguri greco-catolice li vor împinge în brațele ortodoxismului. Inșăși foile catolice, în vremea din urmă scriu în potriva întemeierii unei episcopii gr. catolice, maghiare, ear călugării papistași pe unde ajung o spun pe față, în predică chiar, că e o prostie ca să introduci limba maghiară chiar și în biserică. „Apăsăturilor domoale“ din Roma e a se socoti și faptul, că pelerinagiul plănuit la Roma, cei ce s'au pus în fruntea mișcării, l'au lăsat baltă. N'ai ce-i face, cea ce se zidește pe năsip, n'are să fie pe veci acolo.

SAȘII CEI „VERZI“.

Maî deunăzi, când în sfatul orașenesc din Brașov o seamă de Unguri cereau, ca protocoalele să se poarte și în limba maghiară, pe lângă cea germană, Sașii au răspins cu înverșunare cererea, ear' conducătorul Sașilor, avocatul Dr. Lurtz a zis, că: „dacă Românii ar arăta o asemenea dorință li s'ar face pe plac“, maî adăogând că: „în ziua de azi fiecare Sas are sfânta datorință a se împotrivi cu cea mai mare tărie la tot ceea-ce este ungueresc“.

Luna trecută, 22 Maiu, ziua Rusaliilor apusene, reuniunea săsească de sport din Brașov, alegându-și un nou comitet, a pus în fruntea ei pe numitul avocat Lurtz, „pentru a învedera și pe această cale, că Sașii consimtesc pe deplin cu cele spuse de el în sfatul orașenesc.“ Drul Lurtz a primit a fi presidentul reuniunii, dar' numai cu condiția, că membru al ei nu poate fi decât numai Sas. Asta pentru a nu se strecura cu timpul și Unguri în ea, care apoi de sigur s'ar răsfăța acolo cum li-e obiceiul.

Foile unguerești ocărăsc acum grozav pe harnicul conducător al Sașilor.

Potlogării cu honvezi bătrâni.

Eacă cum urmează Szedlák în jalba sa către ministrul-president:

„Acum însă vine cel mai tare și mare honved fals, tot membru în comitet, pu'ere dătătoare de viață a tuturor falșilor honvezilor, anume: Tiszi Lajos, redactorul fișicei kossuthiste: „Arad és Vidéke“. Maî nainte îl chema Lajbiș Rainer; în anul 1862 trecu din legea ovrască la cea evanghelică; se născu precum unii martori spuneau atunci, în 1835; prin urmare în 1848 avea numai 13 ani. Când la anul 1870, se pr'pășise cu o trupă de comediași (unguri) la Arad, singurul atestat ce spunea ceva despre trecutul și moravurile lui, era țidula de teatru, pe care era el scris cu numele de Tiszi. Sub acest nume fals se furisase în oficiul orașenesc; sub acest nume fals s'a căsătorit întâia și a doua oară; ear după hârtia, ce o adusesse pentru a doua căsătorie, nu în 1835 se născu, ci în 1837, astfel că la anul 1848 era numai de 11 ani. Va-se-zică, din aceste două diferite date despre nașterea lui m'am convins că Rainer sau Tiszi e honved fals; și ca atare l'am denunțat atât pe el, cât și pe Máj Samuel încă în anul 1889.

„Cea mai de căpetenie cauză a acestor potlogării este de căutat atunci, când honvezii cei bătrâni începură a scădea repede de la 1875 încoace ca și la o lozincă dată, și până și azi încă, merou, ori și cine a fost trecut ca honved sub porecla de „pază națională;“ drept dovadă, alăturăz aci d le ministru-president, eacă hotărârea adusă de reuniunea honvezilor aradani, din care reiese, că în ședința aceea 10 „păzitori naționali“ fuseseră băgați în șirurile de honvzi; dintre aceștia maî trăiesc încă acum 3, ear unul dintre ei trage chiar pensie ca lajtuant. Printre cei înscriși ca honvezi acum de curând earăși sunt trei cari pe nedrept trag pensii ca ofițeri“...

Atât am scos din jalba lui Szedlák, și acuma pricepem foarte bine, pentru ce nu numai foile unguerești din Arad hulesc și batjocoresc maî în fiecare zi, dar și cealaltă domni patrioși îl prigonesc ori unde se arată.

Ear ce să zicem noi, cum să vestejim noi stăpânirea, că cu banii scoși din munca și sudoarea noastră, cu banii țării îndoașă nu numai pe adevărații rebeli din 1848, dar și pe cei falși, fabricați ear așa în mod potlogăresc!

† Valerie Bologa.

Bravul conducător al filialei din Brașov al băncii „Albina“ a încetat din viață. Il vor jeli nu numai numeroasele rudeni, dar' toți câți l'au cunoscut. Era un Român de inimă, om amabil și îndatoritor. Despre moartea lui, familia cărei trimitem sincere condolențe, a dat următorul necrolog:

Lucia Bologa născ. Pușcariu, în numele sau, al fiului Lucian și al numeroaselor sale rudeni, face cunoscută trecerea din viață a iubitului său soț Valerie Petru Bologa, dirigent al filialei „Albina“ din Brașov, care după grele suferințe astăzi la la 10 1/2 oare a. m., în etate de 45 ani și în al 11-lea an al căsătoriei și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului. Rămășițele pământestii se vor transporta spre vecinica odihnă Joi, în 25 (13) Maiu la oarele 4 p. m. din casa rece a cimiterului bisericii gr.-or. din Groaveri. Cununi la expresa dorință a defunctului nu se primesc. Fie I țărina ușoară! Brașov, în 11 (23) Maiu 1899.

Biserica română în Viena.

Comitetul instituit pentru clădirea unei biserici române în Viena aduce la cunoștință generală, că adunarea plenară a coloniei române se va ține la 27 Maiu st. n. 1899. 8 oare sara în Viena, restaurantul „Zum Magistrat I. Lichteufelsgasse, Nr. 3, la care cu respect sunt invitați toți românii din Viena și împrejurime, precum și toți aceia, cari se interesează de această sfântă cauză.

SFÎRȘITUL SIBERIEI.

Ear vorba de sfârșitul Siberiei ca loc de deportațiune și muncă silnică pentru condamnații ruși.

Țarul Nicolae II., se zice, are gândul de a îndeplini aceasta învoire și de a înlocui deportarea și munca silnică în Siberia cu alte pedepse.

Măsura aceasta se putea prevedea deja de câțva timp, de oare ce Țarul a arătat

multă solicitudine pentru cele ce se petrec în Siberia și a dovedit chiar pornirea de a merge singur să se încredințeze de starea lucrurilor în acest ținut.

Țarul a ordonat, în ziua de 18 Maiu, să se alcătuească o comisiune pentru a studia chestiunea.

Hotărârea Țarului este motivată pe următoarele considerații:

De când în Siberia s'au înmulțit căile de comunicați, deportarea în acea provincie a pierdut încetul cu încetul din caracterul ei penal. În adevăr Siberia s'a colonizat de coloni liberi și civilizația acestei provincii tinde să se apropie de nivelul general al imperiului.

În asemenea condiții, deportarea criminalilor în Siberia face numai rău coloniilor liberi, fără să fie o pedeapsă pentru cei deportați.

Țarul, urmând în aceasta pilda predecesorilor săi, Alexandru II. și III., dorește deci desființarea acestei pedepse și înlocuirea ei cu o alta.

Deportarea în Siberia datează de la mijlocul veacului 17, adică de vre o 250 ani.

... Și astfel drumul de fer va fi pus capăt firoselor convoiuri pe cari Alexandri le cântă în Pohod na Sibir.

Siberia va înceta să fie un loc de legende sinistre și un nume de spaimă pentru Ruși.

Vărsare de sânge.

Geandarmii cruzi. — 3 victime.

A doua zi de Rusaliile catolice (Lunia trecută) în comuna unguerească Dorosma s'a întâmplat o încăierare groaznică între tinerii cari petreceau la o cârcimă și între geandarmii. Făcând pe grozavii, feciorii ungueri, conduși de Ördög Iános, fost soldat, s'au legat, numai cu vorba însă, de geandarmii, batjocorindu-i că sunt niște mișei și oameni cari trăiesc de pomana.

Deși au văzut că maî toți feciorii sunt amețiți de beaură — era spre seară și ei beuseră toată după ameaza, — totuși geandarmii au tras cu pușca în feciorii, și încă de pe cal, când erau să plece și când nu le putea fi frică de nimica, pentru că puteau fi s'o șteargă de era primejdie.

Doi ungueri au rămas pe dată morți, ear' un al treilea e rănit și el de moarte.

ULTIME ȘTIRI

Situația pactului.

Budapesta, 26 Maiu.

În cercurile guvernamentale se vorbește mult, că ministrul-president Széll și-a perdut voia bună. El avea de gând să încheie pactul pe cinci ani și să tocmească astfel lucrurile, în cât să fie cu puțință a duce trebile țării fără greutăți, cel puțin cinci ani d'arândul. Greutățile pactului însă numai au mărit reaua dispozițiune a lui și acum nu o maî ascunde nici dinaintea celor din jurul său.

N'afost, se știe, pregătit la împregiurarea, că trebuie să fie duse trebile pactului înaintea sfatului de Coroană, îndată la pri-

mele ciocniri cu contele Thun; părerile lui nu se potrivesc întotdeauna și în toate cu părerile Monarhului; și tocmai în urma situațiunii ce a isvorit din sfatul de Coroană (ce s'a ținut Mercuri) Széll e adus să facă chestiunea de cabinet din întrebarea că: întru cât Coroana împărtășește punctul său de vedere.

Ministrul-president nu-și maî vede acum ținta de căpetenie a misiunii sale în realizarea pactului, ci îndată ce va vedea, că greutățile se îngrămădesc maî ales dacă punctul de vedere al Coroanei nu se potrivește cu al său, este hătârît a se retrage de pe acum de la trebile publice.

Viena, 25 Maiu.

Situația nu s'a limpezit de loc; hotărârea monarhului, așteptată pe azi, joi, nu s'a întâmplat; și precum cercurile bine informate asigură, cuvântul hotărâtor nici nu va veni așa curând. Ambii ministri-presidenti au fost primiți nemijlocit unul după altul, în audiența de către M. Sa; cabinetele par a fi fost înștiințate, că Coroana de-o-camdată nu se rostogonește nici pentru unul din punctele de vedere apărute de către șefii guvernelor.

„N. W. Tagblatt“ vestește: Precum se vorbește în cercurile bine informate, cuvântul hotărâtor în afacerea pactului nu se va da imediat. Maiestatea Sa voește încă odată să provoace pe cei doi ministri presidenti a căuta să se înțeleagă.

Viena, 25 Maiu. Ministrul-president Széll, a venit azi la ministerul de interne pentru a avea o nouă convorbire cu contele Thun.

Lemberg, 25 Maiu. Ziarelor poloneze se vestește din Viena, că crisa așa zicând a izbucnit și că ea se va sfârși în folosul contelui Thun.

Svircolirea Budapestei.

Budapesta, 25 Maiu.

În ședința de alaltăeri a consiliului comunal al Budapestei un Ovreu cu numele Havass a înaintat o interpelare, în care a „dovedit“ că noua linie Berlin-București, de fapt nu e decât cu 27 chlm. maî scurtă și că prin îndreptările ce s'ar face pe linia Budapesta-Orșova s'ar face concurență bună liniei Berlin-București.

Ovreul a întrebat apoi pe primarul orașului că are de gând să se întrepună la guvern, ca să facă înoirile, respective îndreptările de lipsă pe linia Buda-Pesta — Orșova, ca astfel transporturile către Constantinopol și Asia, Australia și o parte a Africii să se facă prin Ungaria? Primarul a făgăduit că se va pune în conțelegore cu ministrul de comerț și va face raport despre sfârșitul conțelegerei.

Ovreii din consiliul comunal al Pestei uită un lucru. Guvernul României și al Germaniei au pus la cale noua linie pe de o parte pentru cruțarea de timp, ear' pe de alta pentru siguranța transporturilor, ceea ce Ungaria n'a putut garanta.

REPRIVIRI

asupra

„Sinodului eparchial“ din Arad.

Asemnând ședințele Sinodului eparchial arădan ținut estimp, cu cele din trecut, trebuie să constatăm cu bucurie o înaintare. S'a dovedit o activitate mai mare ca de altădată, ear' membrii au grăit fără incun- giur, ceea ce aveau la inimă, cu un cuvânt, s'a dat un mers bun lucrurilor sinodale. . . Așa se și cade, căci sinodul eparch. e corporațiune autoritativă superioară care trebuie să aibă la inimă interesul supușilor eparchiali car' așteaptă mângăierea de mult dorită.

S'a spus, că afacerile preoțești nu merg bine, dar' aceasta se știa mai de mult și trebuia să se accentueze mai cu tărie, să nu se lase, ca să ajungă treaba, până la treaptă unde se află de prezent. Altcum nu e târziu nici acum, căci cu o strictețe convenabilă se pot îndrepta toate.

Despre venitul sesiilor reduse, se spune că e numai pe hârtie, partea cea mai mare, — dar' nimic nu zutează ca să spu-ă că e adevărata arândă a sesiilor și de ce s'au ex- arendat numai cu 2/3 de multe ori cu 1/2 din prețul adevărat al celor pământuri.

Am trecut acum peste toate și putem aștepta că mersul afacerilor să capete altă culoare.

Dintre toate și dintre toți, mai tare ne privește *causa școlară*, adică înainte cu atâtă căldură de către dl protopresbiter Dr. Trăilescu. Da, densul a vorbit, ce nu a mai vorbit nime — poate de când e Sinodul eparchial. A spus, că învățătoria care e razimul de frunte al națiunii suferă greutăți și, că trebuie spriginită, trebuie ajutată, pentru că cu atât mai ușor să poată lucra în ogorul întelenit . . . ear' se nu o părăsim, căci perzându-o, ne-am perde cu toți.

Reverend. die Trăilescu l Primiți sincerile complimente, felicitări și mulțumite din partea corpului învățătoresc, pe care atât de călduros l'ați spriginit.

Învățătorii, pentru vorba bună ce le-ați pus-o — își vor aduce aminte totdeauna și vor fi recunoscători.

S'a cerut cu insistență, să se reguleze odată încassarea regulată a salarelor învățătorescilor, și foarte bine s'a făcut, căci încassarea neregulată și neprimirea la timpul seu a salariului e mare nenorocire pentru an învățător — căci acela e unicul isvor de traiu, de aceea trebuie folosite toate

remediile ca să o încasseze cât mai regulat. Ear' acele persoane — să fie chiar autori- tăți car' pun pedecă la încassare, ba ajută la scărițarea salariului învățătoresc fără motive, (casul din Talpoș) să fie trase la răspundere.

Văzând învățătorii, că nu și ridică nime graiul în favorul lor, hotărîseră ca și din sinul lor să aleagă deputați la Sinodul eparchial, dar' li-s'a spus, că nu e pentru ei așa ceva. . . Vezi Doamne! că dăscălimea e așa de înapoiată, ca să nu priceapă atâta, cât e de lipsă pentru un sinodal?

Oare nu învățătorii cunosc stările de la sate, mai bine de cât ori și care alții? De aceea, s'ar putea ca 2-3 învățători să aibă loc în Sinodul eparchial, ba chiar și în senaiul școlar. Pentru viitor, învățătorii sau declarat că vor sprigini numai pe acelea persoane car' se obligă solemn, că vor lucra în interesul școlii și a învățătorilor.

Până acum, multe interese învățătorescilor au fost nebgate în seamă, socotiți fiind noi ca o marfă, bună de folosit și apoi de aruncat. Ca să avem, fondul învățătoresc de pensiuine, care e vorba să se contopească cu alte fonduri, din car' învățătorii nu vor trage foloase.

Nu suntem aroganți, dar' pretindem să fim considerați și respectați — până când și noi respectăm pe alții — și de aceea, trebuie să ni se dea cuvânt.

Fondul la care au contribuit bătrânii învățătorii să se folosească tot spre scop învățătoresc, s. ex. când cutare învățător e bolnav rău și are lipsă de suplinitor, salariul suplentului să se acopere din o/o aceluși fond și să nu se impovezeze comunele biser. care de altcum sunt destul împovărate. Ori să se trimită în străinătate câte un pedagog absolut ca să facă praxă în școlile de model streine, sau să se trimită câte un învățător care să studieze arangi- amentul școlilor streine atât din patrie cât și străinătate, căci numai astfel, și fondul își poate face mențiunea și pe învățătorii noștri iam ridicat pe o treaptă cu învăță- torii națiunilor culte.

S'a făcut în Sinod multă vorbă asupra frecvenței școlare, dar' după cum am observat chestia nu s'a ajuns la o des- legare meritorie.

Trebuie să fim dascăl, ca să știl deslega astfel de lucru; și aceasta mă face să-mi permit și observarea asupra o/o de frecuen- tațiune, ca afară de datele din proto- presbiter. Siria și în parte Chișineu, Arad și Radna, toate celelalte date nu sunt sigure, ba pot afirma, că încât privește frecvența școlilor de repetiție, sunt pe tot ex- agerate, să nu zic altcum . . .

Pariez cu funcția mea, dacă nu spun adevărul. Datele cele am la mână pot să do- cumenteze în cas de lipsă. Pentru aceea, să fim de tot cu băgare de seamă, căci școala ni e cea mai mare comoară nați- onală și ochii rei o pândesc — se nu pri- vim lucrurile numai superficial ci să le judecăm mai cu siguranță.

Dacă Sinodul nu a putut afla cauza frecvenței școlare neregulate, apoi eată o :

Nefrecvențarea e de 2 feluri, din cauza sărăciei și a indolenței.

Din cauza sărăciei e atunci, când locuitorii din comune sunt de tot săraci ori locuiesc resfirați prin văgăunele munților și pe coastele dealurilor, așa că e cu neputință a se trimite copii la școală, din cauza de- părțării, ori a lipsei de îmbrăcăminte; aceasta poate fi scusabilă în anotimpul iernei, dar' nu și de altă dată.

E de tot condamnabilă reținerea din in- dolență, detragându-se copii de la școala pe motivul, că au să meargă la lucru ori cu vitele etc.

Regulam. școl. prevede ca în acel ano- timp să fie dispensați copii, dar' numai cei mai mari, și nu în tot decursul anului etc.

Învățătorul acomodat legii și ordinați- unilor își îmlineste datorința, făcând raport. dar' rapoartele mergând la antistite se pun „ad-acta“ căci antistia com. n'ar voi să se strice cu sătenii, silindu-l să trimită pruncul la școală, ear' de l'au pus păcatele pe în- vțător să silească antistia, apoi au dat de nefericire, căci tot e tot satul e pe capul lui.

Tot astfel se întâmplă, când inspect. reg. recearcă antistia ca să-i trimită rapoartele îngrămădite. Toată vina se aruncă asupra învățătorului, că de ce au scris atâtea absenții și atâtea nume. Multime de casuri sunt, că din aceasta causă învățătorii au avut să suferă greu.

Văzându-se fără sprigin din nici o parte, apoi au lăsat în voia întâmplării. Dacă nu, ear' bine. Năcas nu și-a face pentru nepăsarea cuiva. . . În alte detalii nu voi să intru, căci mă tem să nu ațt jocul. . . . .

Foarte bine venită și la loc a fost propunerea unui domn deputat, ca să se de- numească comisari consistoriali, car' să supravegheze cercetarea școlii.

După modesta-mi părere nu e destul numai călătorie periodică prin cerc, și trebuie o minuțioasă cercetare a „ziarelor de clasă și de absenții“, că oare învăță- torul a raportat la locurile competente și că acele au lucrat ceva în merit?

Apoi, autoritățile civile implințiși-au da- torința ori ba, ear' de nu, prin organele noastre superioare să întrevină la forurile

competente superioare, ca să se execute legea școlară.

La tot casul trebuie căutat un expedient cât mai grabnic, pentru a pune afacerea școlară pe o cale cu mult mai bună, ca cea din trecut.

Măderat, 3/15 Maiu 1899.

Petru Vancu,
învățător.

Concurs literar.

Se publică concurs pentru un premiu de 30 coroane de fiecare coală de tipar (8° mic), care se va decerne celei mai bune scrieri de cuprins religios — moral, întocmită pen- tru usul poporului, în estensiune de 4, cel mult 5 coale de tipar.

Lucrări deja tipărite în limba română nu se admit la concurs; se pot premia însă și traduceri libere din literatura străină, dacă vor fi lucrate conform trebuințelor poporu- lui român.

Manuscrisurile se vor înainta la adresa Președintelui Asociațiunii (Sibiu, strada morii nr. 8.) până la 31 Octombrie 1899 st. n. și se vor scrie în caiete de format 4°, pe o îngură față a foilor.

Decernerea premiului se va face încă în decursul anului curent prin comitetul cen- tral al Asociațiunii, după ascultarea rapor- tului Comisiunii cenzurătoare ce va alege.

Lucrarea, ce se va premia, se va tipări pe speșele Asociațiunii în 2000 exemplare și se va forma începutul „Bibliotecii popu- rale a Asociațiunii.“

Dreptul de proprietate al eventualelor edițiuni ulterioare este al autorului.

La cas dacă între lucrările ce vor intra la concurs se vor găsi mai multe scrieri corespunzătoare scopului avut în vedere, Asociațiunea își rezervă dreptul ale premia și tipări în decursul anilor viitori, tot sub condițiunile arătate.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ ținută în Sibiu la 4 Maiu 1899.

Dr. Il. Pușcariu,
Vice președ.

Dr. Beu,
secr. II.

Dela Asociațiune.

Comitetul din Sibiu al „Asociațiunii“ a rugat pe d-nii Dr. D. P. Bar- cianu, Andreiu Bărseanu, Dem. Comșa, S. Moldovan, Virgil Onițiu, G. Pop,

și devenit Român. Cetățean astăzi, iar mâne soldat, de va fi nevoe. Eu voi împărtași cu Românii și soartea cea bună și soartea cea rea“.

Un-spre-zece ani a fost, după vorbele sale, numai cetățean, dar a venit și nevoia când a trebuit să fie soldat și pe cât a fost de înțelept cetățeanul, pe atâta a fost soldatul de vrednic.

Cât a ținut războiul, el n'a avut astâm- păr și alinare. Cinci luni încheiate a stat tot în tabără; în mijlocul ostirii luptătoare ba de multe ori în focul plumbilor, și era cu capul într'o sută de părți: toate trebuia să le știe, toate să le vadă, toate să le căm- muiască, și să răspundă pentru toți și pen- tru toate.

Născut dintr'un neam de oameni război- nici. El însuși are porniri spre șapte viteze. I a fost dragă ostirea și de aceea îndată ce s'a așezat în scaun a început să-și întem- iezeze cu tot dinadinsul ostire stătătoare. A găsit la venirea lui puțintică ostire, dar cu străduință multă și cu mai multă voință a tot sporit-o, făcându-o asemeni ostirilor vechi ale altor țări. Și cât de bine ne-a prins ostirea! Dacă ne găsea războiul fără ostire îndeajuns, ori cu oaste neîngrijită,

„ODĂ.“

Inchinată non alesului Episcop al Eparchiei Ara- dului,

PREA CUVIOȘIEI SALE

IOSIF GOLDIȘ.

Motto: „O navis referent in mare se novi fluctus, quid agis, fortiter ocupa portum“.

Horatiu.

În a sufletului cute duhul sfânt cu îndurare Pogorātu-s'a, — și fii luptătorii sub vechiul steag,

Au unit a lor simțire cu-a poporului strigare,

Și Te-au pus Credinții paznic, și Ți-au dat mărșă toiași!

Preste zilele trăite unda vremilor plutește și cu dorul ochii noștri sunt purtați spre viitor:

S'auzim, să știm odată, că'n biserică dom- noște

Glasul dreptului Părinte și al bunului Păs- tor.

Nume rău ți-au dat . . . Tu rabdă și'n blân- dețe le arată,

Că în suflet n'ai micimea ipocritului perfid!

Căci chemarea vlădicească vre' o ți i sus, luminată,

De credința noastră nouă, și de psalmii lui David! . . .

Fă să piară dușmănia și tot răul, ce fră- mântă

Sufletu'nsetat de masa Dumnezeuului-Chris- toa;

Esti păstor și ai o turmă română: ască, deci te-avântă

În elanu'nșuflețirii, pân' la raiul luminos;

Și imploră, ah! imploră, de-acolo o zi senină,

Care să inaugureze eră nouă pentru noi;

Căci trăim ca frunza toamnei, ruptă'n vânt, fără de vină,

Și ne zbuciumăm în lupte cu ștefi și cu strigoii! . . .

Marele Andrei cu umbra-i, Nicolae cu lumina

Vieții sale virtuoașe, să te'ndemne la noroc,

Și fecioara preacurată, maica domnului, di- vina,

La'nseratul vieții tale lângă El și-o face loc!

Vremea soră-i cu Uitarea; dar' acela ce opreș e

Vremea'n loc, cu fapte noue, uimitoare pentru ea,

Nici odată nu se uită, căci doar singură-l vestește

Generațiilor june, făr' a și-i și făr' să vrea! . . .

Fi cu milă, cu dreptate cătră cei ce-ș spun cuvântul

Și cu dragoste Ți ajută la liman să ne în- dreptezi;

Atlas nu căzu cu cerul . . . nu-i cădea nici Tu'n pământul

Blestemat de fii noștri, când Lumină lu- minezi! . . .

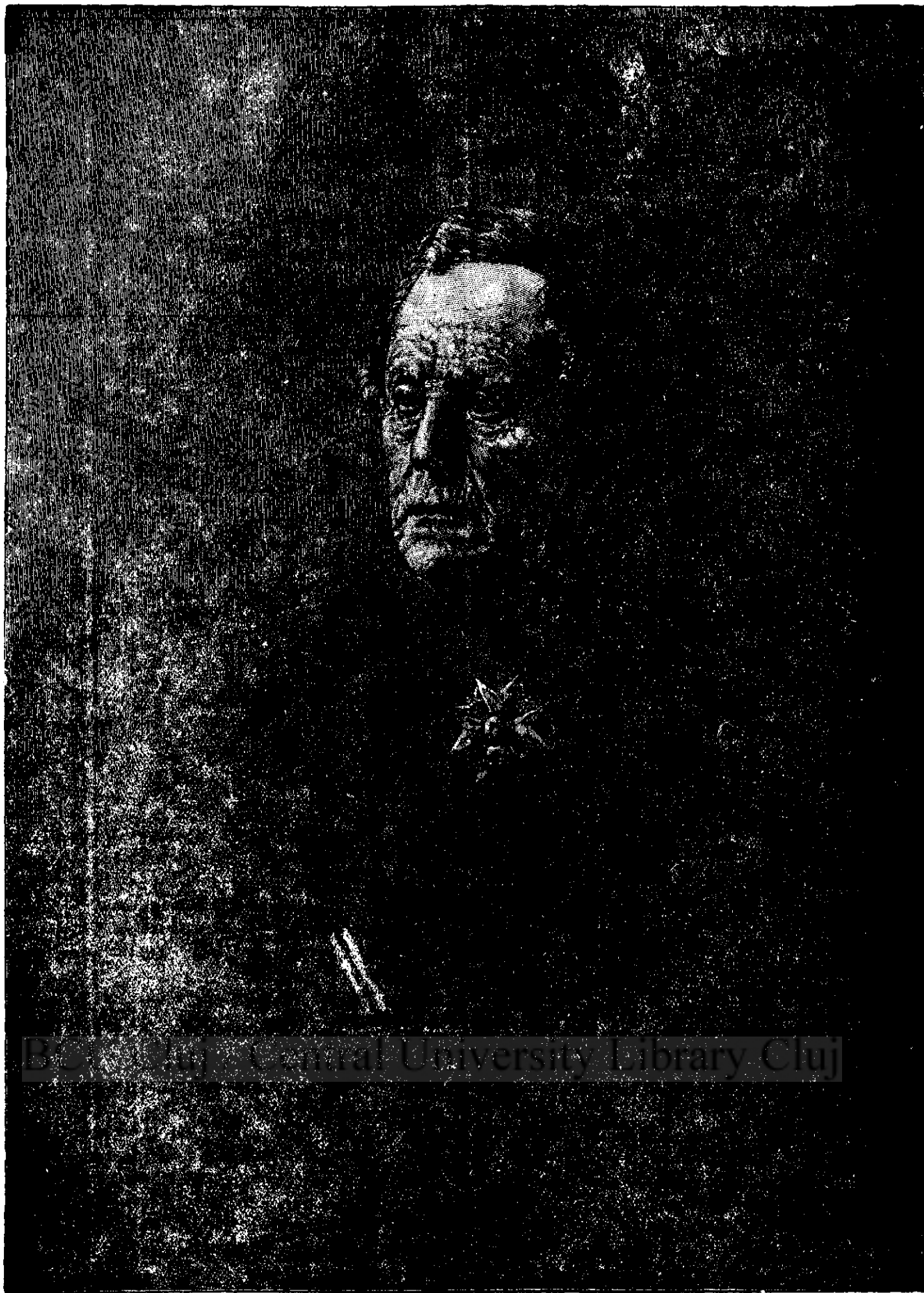
București 3/15 Maiu 1899.

Preot Al. Munteanu al lui Vasile, stud. universitar.

Pagini din istoria României.

10 Maiu.

Când a intrat în țara cere-l alesese dom- nitor, prințul Carol a zis către cei ce l în- timpinară: „În clipa în care am pus piciorul pe acest pământ cu sfințenie apărat, am

Generalul M O L T K E.

Cine n'a auzit de el? Cine nu știe, că alături de împăratul Wilhelm și Bismarck, Moltke este privit ca întemeietor al marelui imperiu al Germaniei? Căci el a fost sufletul oștirilor care, la 1866 a bătut pe Austriaci, iar la 1871 pe Francezi, pentru-că din multele țărișoare germane să facă o puternică împărăție. El a murit înainte cu câțiva ani. Nemții toți îi venerază memoria.

noi poate că și azi am fi plătit Turcilor bir.

Și-a făcut oștire vitează, căci Românii din firea lor sunt porniți spre luptă dreaptă a vitejiei, și cu puțină trudă, fac din ei oșteni desăvârșiți. Vechii Voevozi aveau oștiri puternice nu prin mulțimea lor, ci prin voinicie și iscusință. Cântecul ferentarului zice:

Iute ca săgeata tabăra străbate
Bate singur zece, cincisprezece bate,
Ferentar sunt eu!

A fost o vreme, când singurii noi Români aveam cătire stătătoare în toate țările de pe atunci ale Europei. Țările pe atunci aveau numai leșegii, oșteni plătiți, cari după isprăvirea războiului se împrăștiu; iar oștirea noastră era, după felul oștirilor de astăzi, nu adunată în pripa primejdiei și risipită după isprăvirea războiului, ci tot-d'una sub arme pe lângă voevod. E adevărat că legea, limba și moșia ne-au fost mântuitorii noștri; lor le mulțumim viața pe care ne-am strecurat-o prinr'atatea primejdii ale veacurilor. Dar legea ne-am apărut-o cu sabia, cu sabia ne-am apărut și moșia. Dumnezeuul nostru a fost un Dumnezeu al războaielor, și numai oștile ne-au mântuit capul.

Grija cea dăntu și cea de pe urmă a marilor Voevozi, pe câți i am avut noi de-alungul vremii, a fost întărirea neamului nostru. Neamul românesc a fost și este neam statornic, așezat. De când își aduce lumea aminte, pe noi aicea ne știe, pe marginea Dunării și pe coastele Carpaților. Aceasta ne-a fost, poate norocul cel mai mare dintre câte le-am avut. Au răsarit neamuri de atunci — căci sunt două mii de ani — și s'au sîns, iar noi nu răsim prin veacuri și am rămas tot unde am fost. Au venit peste noi limbi străine și au căutat să ne împrăstie ori să ne împingă în lături, ca să și facă loc, și poate că ne-au clintit vremelnicești și ne-au răvârsat pe de lături, dar precum apa valului isbit pe țărnam se scurge iarăși la matcă, așa și noi ne-am întors la locul așezării de baștină.

S'a adevărit cu noi vorba, că apa trece pietrele rămân.

Răul care nu ne-a lăsat să ne întărim într'ajuns, a fost că aveam două domnii, a Munteniei și a Moldovei. Și eram împărțiți în fața dușmanilor.

Și răul s'a tot sporit, și'n urmă Turcii ne-au copleșit, așa că mai mult de o sută de ani n'am avut nici Domn nici țară, căci țara ne era robită și Domnul un slujbaş al Turcilor.

Dar răul acesta ne-a deschis ochii și ne-a avertat primejdia. De când am început să răsuflăm iarăși, cel dăntău gând ne-a fost Unirea Domniilor.

Strămoșii noștri ori fi înțeleși ei ce bine le-ar fi adus unirea Moldovei cu a Munteniei, dar toate vremurile și străduințele dușmanilor nu le-au îngăduit s'o facă. De odată cu unirea țărilor surorii noi am ajuns să avem un Domn statornic ales de noi, nu trimis cu de-a-gala de Turci și de Ruși. Cel dănt în Domn al Românilor uniți, vrednicul de amintire vecinică, Alexandru Ioan Cuza, nu era într-o parte pe voia stăpânilor, cari ne-au ajutat să ne unim. Ele cereau să ne alegem un Prinț dintr'un neam de Domnitori străini. Atunci am ales pe prințul Carol.

Neamul nostru, unit fiind s'a deșteptat tot mai mult. A prins Puteri din an în an tot mai temeinice, și se simțea tot mai în stare să fie volnic pe soarta lui. Domnia statornică ne-a adus o oaste statornică; și astfel, biziundune pe trănica neamului, pe Domni și pe oaste la 1877 când s'au încurcat Turcii iarăși în război cu Rușii, neamul românesc s'a simțit tare în deajuns ca să se scuture jugul robii turcești. Și ca să arătăm că sântem vrednici de libertate, am

trimis oștirile noastre peste Dunăre să se măsoare cu Turcii.

La patru ani după război, la 1881 Domnia noastră a fost ridicată în vaza lumii și pusă alături cu stăpânirile streine cele din treapta mijlocie. Că până atunci Domnia noastră era Prinț sau vodă. De la 1881 țara noastră e regat, iar Domnitorul e rege.

De acum înainte scaunul țării noastre se va moșteni din tată în fiu, adică fiul cel mare, întâiul născut fetele n'au dreptul să domnească — va sta pe scaunul României după moartea tatălui său. Așa spun legile țării.

Dar dintr'un început chiar, după voia lui Dumnezeu, s'a făcut o schimbare în legea moștenirii tronului. Domnitorul nostru n'a avut parte de copii — a avut numai o copilă, pe principesa Maria, care a murit în vrâstă de trei ani. Și astfel scaunul țării noastre i se cuvenia fratelui cel mare al Domnului, Prințul Leopold. Dar el n'a primit scaunul lăsându-i fiului său Ferdinand.

El, deci, nepotul de frate al Domnitorului Carol, e nădărdit în urmaș în scaunul Domniei românești după Carol I.

Precum fie-care om caută să-și întemeieze o vatră de moșnean, să ridice o casă pen-

M. Voileanu și Dr. G. Vuia ca să facă o consemnare a publicațiilor acomodată, din cari să se compună un repertoriu general pentru bibliotecile populare ale Asociației. Din sus-amintiți și-au săvârșit lucrarea și astfel în curând se va face un repertoriu, atât de mult așteptat.

Cererea pentru concesionarea unei loterii din al cărui venit să se ridice casa națională, biroul Asociației: va înainta-o cât de curând ministrului de finanțe,

Despărțământul „Bocșa”. Privitor la acest despărțământ iată ce scrie organul oficios al „Asociației”.

Înființat numai în 11 Septembrie 1898, acest desp. este între cele dintâi, ca-l pot servi de exemplu în ce privește punerea la cale și înființarea agenturilor comunale ale Asociației.

Precum în alte despărțăminte, așa și în acesta, comitetul cerc. a ales din sinul său delegați pentru înființarea agenturilor. Unul din acești delegați, dl Ioan Marcu, învătător din Bocșa-montană, în 19 Februarie a ținut o adunare populară în Bocșa-montană, unde i-a succedat a înființa și constitui prima agentură a Asoc. în acel desp., respective în Banat și preste tot în părțile ungurene. Adunarea a fost bine cercetată atât de inteligență, cât și mai cu samă de popor. Dl Marcu face istoricul Asoc., atinge rezultatele ei și extinderea acum de doi ani și preste Banat și părțile ungurene, precum și necesitatea de a sprijini mărșul ei scop. Totodată accentuează lipsa de înarmare a poporului nostru cu învățătura și puterea materială, continuă a arăta cât e de necesară păstrarea și restringerea trebuințelor luxurioase, mai mult măiestrite decât firești.

În urma interesului dezvoltat în ascultători din partea dlui Marcu, s'au înscris din această comună 1 membru ordinar cu 10 fl., 10 membri ord. cu câte 5 fl., 6 membri ajutători cu câte 2 fl. și 24 membri ajut. cu câte 1 fl., de toți 41 membri, dela cari s'au încasat și administrat comitetului central suma de 96 fl. După aceste s'a constituit agentura, alegându-se președinte dl comerciant George Vuc cassar; judele comunal dl Petru Vêrdșu, și notar, dl preot laucu Ișfan Stan.

La o săptămână după organizarea agenturii din Bocșa română, adevă în 26 Februarie, dl Marcu s'a prezentat în comuna Vasiova, unde a procedat cu același zel și tact, isbutind a face 5 membri ordinari și 14 ajutători, dela cari a încasat suma de

40 fl. și pe calea desp. a trimis-o comitetului central.

Adunarea aceasta a decis tot odată să roage comitetul desp., ca să țină o adunare în comuna Vasiova cu scopul de a ajuta înființarea unei tovărășii de consum.

INTIMPINARE.

În nrul 71 din 11/28 Aprilie a. e. al ziarului „Tribuna Poporului” s'a publicat un articol intitulat: „Urmările sistemului” îndreptat contra mea și a părintelui meu sub anonimul unui onorat domn, care atribuie turburările poporului din Ohabaforgaci mie, ca nou ales preot aci și părintelui meu, care a scos din parohie cu ajutorul „neamurilor” pe colegul său preotul G. Mustăț și multe alte. Cum ar și putea să fie cineva altfel, când caută a afirma și a convinge lumea, că fostul preot Gerge Mustăț din Ohabaforgaci a fost scos din parohie pe cale ilegală pentru a fi eu ales, respective pus cu forța în oficiu; când este deja cunoscut, că faptele susamintitului preot l'au adus la o asemenea stare. — Unde s'a zău auzit, ca un preot să înstrăineze din banii bisericii două mii florenți v. a., pe sine să se bancroteze și banii să i depună pe numele soției sale și poftescă domnul corespondent și să se convingă despre afacerea preotului Mustăț și despre toate machinațiunile sale săvârșite în Ohabaforgaci, care și de present a inscenat prin adicții săi de clică turburarea din comună.

Cât pentru convingerea publicului român voui reveni cu altă ocaziune la lămurirea acestui obiect arătând cine a fost și sunt inscenătorii turburărilor din Ohabaforgaci. De altfel, domnule anonim, una și o pun la inimă, ca să știi, că preotul G. Mustăț, prin decizia preaveneratului consistor metropolitan a fost amovat din post și numai de grație i-s'a dat postul de preot din Hisiaș unde tot aceeași purtare are, ca mai înainte, fiind poporul foarte nemulțumit cu dînsul și deci n'ai a te plânge, că a fost prigonit din partea vre-unei părți din cele amintite, căci după drept nici n'ar merita a mai fi preot acela, care deja a spart o comună, obișnuind oamenii la procese și la certe între sine și acum caută să facă și desbinări prin adicții săi cari mințesc oamenilor, că vor primi dela episcopul gr.-cat. din Lugoj de fiecare suflet un jugăr de pământ gratis din pământele fundamentale a preoților catolici adătoare sub teritorul comunei Ohabaforgaci.

Eată dar' cauza mișcărilor din Ohabaforgaci și deci n'ai a-mi atribui mie, dar' nici părintelui meu.

Ohabaforgaci, în 8/20 Maiu 1899.

Georgiu Magheru
preot gr.-or. rom.

DE LA SATE.

Agnita, în 23 April 1899.

Luni, a 2-a zi de Paști, pe la 8 ore sala „Hotelului Agnita” era îndesuită mai ales de poporul de rând din loc și jur. Mulțămită acelora cari au asistat. Noi nu trebuie, să fim avisați la ajutorul străinilor și mai ales sprijinit, să fie din partea națiunii noastre. De dorit ar fi, ca să se întregască odată și—scaunul protopopesc cu reședința aceea, ca să putem avea în mijlocul nostru pe conducătorul tractului. Și așa participând la toate acțiunile noastre românești, doar se va mai împintena și preoțimea și învățătoria noastră a ne sprijini pentru scopuri umane. Nu așa după cum s'a întâmplat de astă dată. Pe la 8 ore publicul e primit din partea vrednicului conducător L. Paicu, inv. de suficient, pentru a da ansă de a începe cu producțiunea. Punctele, cari ne atrăgea mai tare atențiunea erau 4, cari toate au fost, ca și la petrecerea din eamnă, peste așteptare succese. Nivitatea și siguranță, cu care a pășit tinerii laici din Agnita — sub conducerea în virtutea corectei instruiri — a conducătorului învățator, a pus în uimire pe — ascultători. Punctul prim din cele 4 amintite de mine au fost: „Cărlani”, v. devil. Persoanele: „Lionescu” dl I. Paicu — „Miron și Terinte”, C. Radu și Il. Bêrs. „Dominica și Vochița” V. Pârșu și L. Bunea, toți și-a interpretat rolurile peste așteptarea noastră. Așa de natural, încat apărarea fiește cărei persoană pe scenă, era însoțită de aplauzele mulțimei.

Nu se cuvine mie poate, a lăuda așa tare, căci știu și sunt sigur, ca lauda se va extinde din gură în gură. Totuși, cel puțin atâta mângâiere să aibă și dl conducător Paicu; dacă regret că nu pot reținea, are a scoate din busunare, vre-o câțiva florini, din cauza unui deficit. —

Așa îmi pare mie, și încă — singur va trebui să l solvească.

Căci Românii noștri, ce-i ce sunt în poziție de a ne putea sprigini, sunt învățați a căpăta diurne pevru călătorie și prin urmare, nu le prea vine la socoteală a sprigini, în scopul reușitei materiale, cu sfertul lor — fie acela cât de modest a causei sfinte.

Am înțeles, că învățătorii Paicu va arangia și un Maial — cu elevii săi Arătând ce poate face și cu cei puși sub imediata sa conducere; se va mai perfecționa ideile din spiritual nostru despre dînsul, cari observ sunt — foarte bune. Ne va arăta documentat unde poate ajunge un învățator — conștientos. Căci trebuie însemnat, în Agnita — a fost destul învățător și harnic, dar' astfel de lucruri n'a făcut. Cu atât e mai de laudă ideia unui — Maial cu cât aceea se proiectează a se face în comun, adevă cu mai cu mai multe școale din mai multe comune cu învățătorii lor. Ajuta-le va D-zeu, căci nobil e scopul. Laudă dar' ție, învățat orbrav! Laudă tinerilor, cari ați urmat bravilor noștri conducători.

Un participant.

SPAT ROMÂNESC.

Mult e dulce și frumoasă
Limba ce vorbim...

A fost pătruns de multă dragoste către neamul românesc cel ce a scris aceste rânduri. Pentru ori-care Român ce-și iubește neamul, G. Sion va rămânea nemuritor, chiar dacă ar fi scris numai aceste adînci cuvinte.

Te pâlăste mila și te înduioșez de nemernicia și capul sec al unora cari n'au trecut nici trei clase și te întimpină cu benjur, mers, lerație (relațieaghe), ori alte vorbe străine schimonosite.

Cât de mult și-a iubit părinții noștri limba!

Prin câte greutăți n'a trecut ea!

Câte valuri și vrtejuri n'au vrut s'o ia înainte și totuși a stat în picioare, pentru că părinții vorbeau copiilor lor românește curat.

tru ai săi, așa și Domnul Carol și-a clădit castelul Peleș la Sinaia, ca să fie cuibul familiei Hohenzollern și vatra de moșneni al celor din familia domnitoare.

De acu înainte numai ajutorul lui Dumnezeu să se reverse asupra neamului și a țării noastre, căci noi cei de astăzi am pus o temelie neclintită Domniei românești ne-am svtrcolit să întărim neamul, unindu-l sub un singur cap, pornindu-l pe calea Dreptății și a Luminii, și prin încordările noastre am făcut așa de mărețe fapte în cât vor fi de vecinic soare, vor străluci prin veacuri strănepoților noștri.

Nu mai de la cumînțenia noastră a tuturor atîrnă de acum pe lângă voia Celui de sus, soarta Românilor. Să ne încredem ca și până acum în puterile neamului nostru și să fim gata de luptă și de jertfe când e vorba de țara, în care zac înmormântate oasele părinților noștri și, iubindu-ne unii pe alții, să adunăm toate năzuințele vieții noastre în spre o singură țintă a neamului întreg, spre ținta cea cuprinsă într'aceste patru vorbe: Patria și dreptul meu.

George Coșbuc.

Poesii populare.

Pasere de pe răzor
Am un drăguț, domnișor,
Pasere de pe meriște
Am un drăguț cântărește.
Și-ar fi cerul piporuş
Și Soarele notară,
Și Luna de scrietor,
Totuși n'ar putea scria
Dragostea babii cu a mea.

Badea care mi drag mie,
Nu sapă cu sapă'n vie,
Ci scrie'n cântăleie,
Scrie o carte mândră mie.
Scrie două-trei rânduri
Și-mi face mie gânduri.
Pune pana pe ureche
Și ese afară la fete.
Ese afară tot rîzînd,
Vede pe mândra venind,
În haine albe gătată
Cu păpuci negri nclătată.

Haida mamă după mine
Că mă prind că și-a fi bine,
Că te-oi ține cu țucate
Ca altu cu vaci cu lapte.

Și te-oi ține cu horile
Ca alții cu plugurile.

Sub poala de codru verde
Măndru puiu de drăguț șede
Și nimica nu mai fură
Numai câte o leacă de gură
Și aceea cine se 'ndură.

Tiganul la raiu.

(Anecdota populară).

Dintre brazil de pe munte adormiți în depărtare
Esa luna cu a ei salbă plină de mărgăritare
Și în haina-i de mireasă ea pe ceriu să nălță sus
Vêrsând raze de lumină spre pământul ei supus.
Toată lumea-i adormită, numai colo 'n vechiul cort
Plâng țiganii 'n priveghiare lângă dada lor cel mort.
De trei zile fără vorbă șede dada paraleu
Jos pe vatră 'ntins la soare cu capul cătră ilen;

De trei zile-i dus de-acasă, dus cu ceata îngerească

Și nici să-și ia ziua bună nu vrea să se mai trezască...

Și cum se ciudesc țiganii de-așa moarte fără de boală,

Mortul și deschide ochii și proptindu-se să scoală...

Iară ei o rup la fugă să se-ascundă după foi,

Că dada lor cel cuminte s'a făcut din mort strigoi!...

Însă dada și vine 'n fire și strigă să stea 'n loc

Și țiganii cu mirare iar se-apropie de foc. — Așteptați, le zice dada, doară doară măncălesc

Și de mersul meu de-acasă ascultați să povestesc:

Cum ședeam la foc pe vatră singur cu lulea 'n dinți

Iată vine Harhangilă, care-i pus plăcș la sfinți

Și mă 'ncelească iute'n brațe, ca pe-o lumină de ceară,

De eu n'avusei nici vreme ca să strig pe voi de-afară.

Și-apoi hai cu mine 'n slavă preste munți și peste plaiu

A trebuit ca veacuri întregi să treacă și să fim d'avalma cu Turcii, Grecii, Slavii, etc., pentru a se putea împământeni în limba noastră câte-va vorbe străine, dar cari s'au romanisat. Să dăm dreptate acelor străinisme apucate din vechime ca într'un șoiu în limba noastră, căci n'am avut încotro apuca; a trebuit să le primim; dar acum! Acum este o rușine, o înjosire, o nemernicie pentru omul copt la minte, ce caută anume să-și stilcească limba, vorbind printre dinți, ori bătând limba în cer, ca să pară celor ce-l ascultă, că-i învățat, cu ifose de om mare. Și din nenorocire, această bătaie de joc de limba noastră a venit la modă chiar printre săteni. Bieții săteni!... Numai asta le lipsea: *vrba stilcită și spusă pe dos!* În loc să învețe dela oamenii mai cu cap a gândi *sănătos și a vorbi românește curat, ca cei bătrâni; în loc să învețe a-și crește vitele cum se cade, ca să scape de sărăcia ce-i apasă din pricina neștiinței; în loc să învețe a munci cu mai mult spor* pentru a avea cu ce se îmbrăca mai bine și a mânca mai omenește; în loc să învețe a-și crește copii mai bine decum își cresc vitele, pentru a-i face Români harnici, voinici și cinstiți, ei învață dela găgăuții de prin unele sate cum să se schimonosească, să se sucească, să-și strice graiul și obiceiul: învață cum să-și prăpădească zilele și nopțile prin cărciumă, aprinzându-și capul de rachiu jidovesc.

Mai ales preoții și învățătorii cărora li-i incredințată soarta satelor și a săteanului român, și dela cari se așteaptă lumină, să se ferească de asemenea cuvinte unghurite, nemțite, ori franțozite, vorbe străine și de termenii științifici, cari sunt foarte nepotriviti când subiectul e puțin însemnat.

Ce nenorocire și bătaia lui Dumnezeu ca să vezi un fecior de sătean că, după-ce a învățat, cum a dat Dumnezeu, că-i va anii la un gimnasiu, ori școală pedagogică vine preot, (notar) ori învățator în satul său ori în alt sat, vine și-ți bolborosește, ne-tam ne-sam cuvinte fără nici un șir, fără nici o noimă, de te ia groaza, și când colo ei nu știu a alege tref vorbe într'o propoziție românească și a împărți tref paie la doi măgari.

Ne bucurăm însă că asemenea pilde sunt foarte rare și suntem incredințați că și cei puțin cari au asemenea nepotrivite deprinderi se vor grăbi să le părăsească.

Oameni buni! Cine își pocește limba îl urește Dumnezeu. Cine nu-și iubește vatra, portul și nare credință în nimic, de nimic și de risul satului rămâne; dacă nu ei, copii lui. Au încercat alții și au pățit-o; noi să ne ferim!

La ascultați numai, așa ca să treacă vremea, cu ce fel de vorbe scrie un tată, sătean, om cu care-care cunoștință la cap, fiului său, care plecând d'acasă la școală, la oraș, de unde venise pentru vr'o dovă zile, luase cismele cele noi; ear pe cele vechi le svirlise sub un pat: „Până când ai să mă traficezi cu săducciunile tale, că am să-ți dau o bătaie, etc.”

Apoi acestea s vorbe de Român, tată de familie, om, dragă Doamne, merit să învețe și pe alții? Eu nu cred că așa fel de om se mai gândește la ceva de cât cum să și strice limba.

Să pricepem cât de bine ori-ce limbă; să le știm și să le vorbim pe toate, dacă se poate; să ne folosim de toate pentru îmbogățirea minții noastre, dar să ne ferim de idei, de gândiri primejdioase.

Cu Românul, românește să vorbim. Cu străinii să nu ne umilim și dacă avem afaceri cu ei să-și știm să ne învețe limba dacă nu ne-o cunoaște.

Românului să-i spunem gândiri și vorbe sănătoase, care să-i mângâie sufletul și să-l îmbărbăteze pe cărarea harniciei, cinstei, dragostei de neam, respectului de biserică și școală, să-l îndrumeze pe drumul binei și folositorului, căci noue popor asuprit și strivit, ne trebuie oameni voinici la corp și sănătoși la minte.

Săteanului să-i vorbești în limba lui țerănească, căci e limba strămoșească, curat românească și i frumoasă de oftează lumea ce o pricepe.

Cețiți, cetitorii mei scrierile învățaților noștri celor buni, și Vă veți îmbogăți mintea; veți simți multă mângâiere sufletească și veți avîrli cât colo, să nu se mai vadă, pustiile de scrisori cu frase în-tortochiate, de te doare capul când le cetești și nici nu le înțelegi; căci au vorbe sticite și gândiri sucite și primejdioase noue și copiilor noștri.

Să gândim, să vorbim și să scriem românește, căci:

Mult e dulce și frumoasă
Limba ce vorbim,
Altă limbă armonioasă
Ca ea nu găsim.
Saltă inima 'n plăcere
Când o ascultăm
Și pe buze-duce miere
Când o cuvântăm.
Românașul o iubește
Ca sufletul seu,
Vorbiți, scrieți, românește!
Pentru Dumnezeu!

I. N. Ciocan.

DIN BANAT.

Un protopretore de model.

Bozovicu.

Cu îndepărtarea coconășului Varkonyi (care a ajuns în Pesta - chelner) devenind post-tul vacant, acesta s'a ocupat de cătră voinicosul Keresztes Sándor despre care am amintit în articolul apărut în Nr 72 al acestui ziar, promițând, că asupra acestui moșneag voiu reveni.

Cu desființarea comuniunilor e încopciată întreaga avere a sârmanilor grăniceri, deci trebuie oficianții aceia, cari sunt puși pentru efectuarea împărțirii și în mâna cărora se încredințează întreaga avere, să fie mai activi și mai precauți. Având acestea în vedere nu pot tăcea a nu atrage în cătră atențiunea inclutului comitat asupra acestor împrejurări

Lucrările cu desființarea comuniunilor nu pot zice că merg încet, pentru-că abia se mai mișcă. Și pentru-ce? Pentru-că marele domn Keresztes se ocupă cu alte nimicuri cari sunt foarte necorespunzătoare chemării sale.

Domnia Sa mai în tot anul voiajează la Pesta, aducând cu sine fel de fel de invențiuni, neserioase.

Așa nainte cu vre o 3 ani spre mirarea și risul tuturor a spesat la 150 fl. cu facerea unui vârtej, care nu putea aduce alt folos decât ca cineva să rămână schiop, slăt sau mort, — văzând însă, că după proiectul făcut nu-și poate scoate banii, l'a vândut cu preț redus.

Acum doi ani a făcut câte comedii naintea casarmei, așa de tot satul s'a adunat; ear' babele făcându-și cruce și scuipându-și în sin au mers acasă uimindu-se.

Cu de acestea și cu aranjeri de petreceri se ocupă suslăudatul protopretore; ear' scriitorul său merge zile întregi la pământurile oamenilor spre a le măsura, pe când restanțiile rămân tot restanții și sârmanii oameni trebuie să se mulțamească cu așteptarea.

Pe lângă acestea suslăudatul protopretore mai are cutezanța a primi sermaneale partide într'un mod nemai pomenit. Așa că dacă vre-un român — căci alte naționalități nu sunt, îl interpelează ori roagă în vre-o cauză, în loc să-l îndrepte, căci chemarea sa e să sprijinează pe ori-și-care, de oare-ce oficianțul e pus pentru popor și nu poporul pentru oficianți. D-sa începe a striga: marhelor, păcat că v'a dat Dzeu minte că numai coarne vă trebuie.

Nu cugete domnul protopretore, că poporul nostru nu are minte și că are de a face cu oamenii crescuți în pădure, binevoiască să fie mai atent în expresiuni, aducă și aminte că mulți protopretori am avut cari și-au luat resplata amăsurat purtării lor părăsind Almajiul, pe când marha de popor a rămas la căminul seu.

În fine imi iau voie a atrage atențiunea Ilustrității Sale dlui comite suprem al comitatului Caraș-Severin asupra acusei ddo 26 Aprilie a. c. trimise Ilustrității Sale precum și în cauzele lasamentale și a proceda în acestea cu toată strictetea și serioșitatea căci la cas contrar în timpul cel mai scurt voiu reveni.

Observ, că noi Almăjenii totdeauna cerem să se respecte dreptatea și adevărul nici odată nu am cerut ceva ilegal — dovadă luptele noastre din trecut. Acestea le cerem și de present. Dacă oficianții d-voastră sunt nevinovați, noi singuri insistăm mântuirea lor, la cas contrar pedepsirea lor.

„Adevărul”.

AVIS.

Premiu. Din partea despărțământului Timișorilor al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” se scrie:

Un premiu de 25 fl. pentru învățătorii dela școlile noastre confesionale de băieți și un premiu de 25 fl. pentru învățătoarele dela școlile noastre confesionale de fetițe, cari vor putea dovedi, că în anul 1898/9 au produs cel mai bun rezultat în instruire și în educațiune și au avut sub tot decursul anului școlastic cel mai mult școlari la prelegere.

Progresul în educațiune și instruciune e a se dovedi cu atestăt dela inspectorul școlar confesional, iară cercetarea școlilor cu conspect lunar (adeacă în fiecare lună căți copii au cercetat școala) dela președintele comitetului parochial, respective dela parochul local.

Drept de recurgere au învățătorii și învățătoarele dela școlile populare române confesionale după teritoriul despărțământului Timișorilor, adică din cercurile administrative: a Timișorilor—central, al Ciocovii, Buziașului, Recașului, Viilghiei și Aradului nou.

Recursele sunt a se trimite la subscrisul până la 15 Iunie n. a. c.

Premiile se vor distribui în adunarea cercuală a despărțământului, care se va ținea la 25 Iunie n. a. c. în Timișoara.

Timișoara la 20 Maiu 1899.

Emanuil Ungureanu.
președintele despărțământului.

Avis! Oaspeții cari voesc să meargă la Baile Erculane pot căpăta cortel și serviciul iettin numai la dl Nicolae Nestorovciu în vila diecesană.

— Toți acei domni, doamne și domnișoare cari au primit să vînză bilete pentru serata literară musicală din 4 Maiu a. c. a societății „Petru Maior” sunt rugați a trimite de azi înainte banii încasați și lista contribuțiilor la adresa societății Petru Maior (Budapesta IV. Molnar utca 20. II. 10 A.), deoarece comitetul aranțator al seratei încheindu-și socotelele le a predat societății:

Cu toată stima.

Budapesta la 22 Maiu 1899.

Pentru comitetul aranțator:

Ioan Pop George Breban
președinte. casar.

A apărut „Texte din literatura populară română” adunate de dr. G. Alexici. Tonul I, poesia tradițională. Budapesta, editura autorului. Preț 3 fl.

Bibliografie. Tocmai acum a apărut „Istoriarele religioase morale”, alese și întocmite pentru elevii începători ai școlilor populare de Dr. Petru Barbu. Cartea a apărut editura și cu tiparul Tipografiei diecesane din Caransebeș. Costă numai 15 cr. O recomandăm părinților ca să o dea fără teamă în mâinile copiilor lor școlari.

Conferințele învățătorescilor, este titlul unei cărți de 212 pagini apărută în tipografia archidieceșană din Sibiu. Conferințele învățătorescilor din archidieceșana ortodoxă română a Transilvaniei ținute în 18/30 și 19/31 August 1898 sunt publicate de comisarii consistoriali. La sfârșit se află tref lucruri mai bune și anume: „Istoricul treptelor formale, respective metodice, ale învățământului.” „Istoria naturală în școala populară” și „Remunerațiunile și pedepsele în școală”

Tocmai acum au apărut „Poesiile lui Gavril Bodnariu” tipărite în Tipografia diecesană. Volumașul se extinde pe 136 pagini și costă numai 1 coroană.

Până mă trezesc odată că mă lasă drept în rai.
— Da văzut-ai pe Sâmpetru? — 'l întreabă un puradel,
— Cum să nu'l ved, când la ușă am și dat mâna cu el?
— Dapoi raiul, cum e dadă?
— De curat ar fi curat,
Numai asta-i rău acolo, că nu capeți de mâncat,
Că nici lor nu li-se ajunge, deși's ingeri albi ca cașul,
Totuși cându-i le 'ndurare nu samănă cu nănașul...
Că nănașul tot ne țipă câte-o bucată de pită,
Dar' la ingeri mâna dreaptă se pare că-i înlemnită...
Ei ședeau pe lângă masă, ear unul mai bun de gură
Striga oamenii din carte, ca să vină la măsură.
Și când măsurau mai bine tocmai pe niște țigani,
Aud: Pimău Irimie, locuitor în Șucani!...
Iute pășesc una, două... și m'apropiau de masă:
Aici's, Măria Voastră, numai ce sosii de-acasă!

Și după-ce mă căutară din creștet până 'n obiele
Nu-mi găsiră altă vină decât că's negru la piele...
Și mai fiind șoma plină și norocul meu cel mare,
Mă lăsară cătră casă până la alta cercare...
— Dapoi spune, dadă, spune, cum e rândulă 'n raiu,
Cei seraci, ca noi pe-acea, și-acolo trăsesc cu val?
— Cei seraci ca'n lumea asta trăsesc tot cu trudă mare,
Taie lemne și-aduc apă și fac focul sub căldare;
Domnii 's domni și pe cea lume, tot făr'de lucru trăsesc,
Ei numai șed în căldare și-acolo se liboves: l...

Românul Bortos.

NOUȚĂȚI

Arad, 26 Maiu n. 1899

Moartea crucerului. Atâta au tot tras de bara vieții crucerului până ce s'o rupt. D'acum încolo numai vre-o câteva săptămâni mai înota la suprafață, după aceea s'a scufundat. Facem lăstori de seamă pe cititori crucerul vechi nu vor mai fi primiți, dela Iulie n. încolo nici la percepțorate.

Iarăși o ofensă. Foile maghiare scriu Sașii din Sighișoara ar fi acțat de sașii din statua lui Petőfi o emblemă de restaurant, adică un mănunchiu de spărie. Sășii din Sighișoara ci-că s'ar fi revolțat în internul lor — maghiar.

Primire de școlari surdo-muți. Pe anul școlar 1899—1900 se vor primi 10 școlari. Primirea se face pentru întreg restimul învățaturii. Se vor primi copii surdo muți de 7—10 ani fără osebite de sex. naționale și religie. În primul rând se vor primi copii d'ăi locuitorilor din Arad, și după aceea de cei din comitatele Arad, Bichia, Șanad și Bihor; rugărilor altor petenți din alte părți numai atunci se vor lua în seamă dacă de pe teritoriul susamintitelor comitate nu se vor însinua 10 copii. Se notează, că acei școlari cari după primire ar da semne de idiotie, de slabă memorie sau de alte boale care împiedecă învățătura vor fi îndepărtați din școală. Din venitul fondului ce stă la dispoziție 5 copii săraci din provincie vor căpăta câte 120. fl. din care se vor acoperi cheltuielile de întreținere aici. Rugările de primire pe deplin timbrate se vor adresa comisiei de inspectare a școlilor comunale aradane de surdo-muți, subvenționate de stat și cel mai târziu să se trimită la direcțiunea școlilor până la 15 Iunie, ca încă în luna Iulie să se poată decide asupra lor. La rugări se vor adăoge următoarele aceluș: a) cartea de botez care să adeverească etatea recerută, respective cartea de matriculă; b) atestatul medicului oficios care să adeverească surdo muția și lipsa de alte scaderi; c) atestat de vaccinare d) adevărta oficioasă despre familie, iar la cel ce cer ajutor despre starea averii. e) declarație oficioasă despre aceea, că în ce fel să îngrijește de îmbrăcăminte copilului petent după ajutor, de abiturii, de procurarea recivitelor de școală, precum și despre cheltuielile venirei și mergerei acasă. Pentru acelușe b). d) și e) nu se pot întrebuița decât blanchetele trimise gratuit din partea direcțiunei școlilor. Cererile pentru alte delușiri să se trimită directorului școlilor. Director al școlilor este Iacob Elias.

Grădii lui Dedu. În omnia nite cu Scurtu, cel care scrisese în „*graficul*“ despre directorul „Tribunei“ că este Herostrates ul *causă națională*, s'au apucat ei să se manifesteze, și anume împotriva foil și amicilor noștri, supărați fiind că la Arad nu s'a ales episcop candidatul „neamurilor...“ ci P. C. Sa vicarul Goldiș.

Supărarea asta a tinerilor clujeni nouă nu ne face nici o supărare. Un sfat bun am putea da însă amicilor lui Daianu cari dăscălesc fapta săvârșită de un Sinod și presidat de un metropolit: să și vadă de carte că d'aceia i-au trimis părinții la școală. Treburile bisericesti le vor face ei mai bine, dacă Dzeu îi va lumina, când vor fi ajuns bărbați cu poziție și vot în biserică... Până atunci, încă odată, să și caute de treabă, mai ales că nu de mult căți-va din cei de pe manifest erau avisați și poate mai sunt și acum, la ajutorul bănesc a celor pe cari îi înjură acum.

Cât despre apelul co-l faceți către public, drept reclamă jidovească ziarului care ră adăposteste prosa, ar trebui să fi trimis și prin părțile aceste numere de ale organului daianist, că altfel publicul nu are de unde lua cunoștință despre dorința Voastră.

Dr. Vuia, și-a început practica balneară la Baile Herculane.

Fapte bune. Tinerii din Berzova, 30 la număr, s'au pus și au învățat glasurile — ne având cărți de ambe strane, la îndemnul învățătorului din loc au pus crucerul și luară „Penticostariu nou“ apoi legară cele vechi cărți toate — și așa sunt 2 strane unde cântă 30 de feciori.

De și biserica aduce un venit frumos totuși nu se mai ajunge, și biserica nu poate cumpăra nou nimic, așa cu indemnul învățătorului s'a făcut 5 prapori cătră 3 ce au fost. Acuma dăruitorii voesc a-i da sub tutorat ca venitele lor să se folosască pentru strane.

Dela băile Herculane. Primum un raport în care ni se vestește că publicul a început deja să vină la aceste băi minunate, unde bolnavii cei mai grei se vindecă, ear ospetii sănătoși află distracții ca în puține băi din Europa, pentru-că puține se pot lăuda cu bogăția și frumuseța cu care natura a înzestrat Mehadia și jurul său romantic. — Publicul românesc, se înțelege, se grupează, în jurul dui dr. G. Vuia, medicul amabil și priceput indeosebi în toate boalele a căror vindecare se caută la băile herculane. D. Vuia este deopotrivă iubit și apreciat atât de Românii d'aici, cât și de cei de dincolo. Frații din România se plâng numai d'un singur lucru: că nu pot primi ziarele din țeară, — pentru-că în șovinismul lor, stăpânitorii noștri s'acă până și pe ospetii!

Inginer de comasare. În zilele de 19 și 20 Maiu n. d. *Ide Dopp* a făcut în Cluj cu strălucit succes examenul pentru a obține diploma de inginer în afaceri urbariale și regulări de pământ. Dl Dopp e al doilea inginer român de această specialitate, și cum îl cunoaștem ca pe un bărbat muncitor și de o ireproșabilă onestitate, îl recomandăm cu căldură și încredere tuturor celor cari pot să aibă necesitate de serviciile lui. D-sa își are domiciliul în Sibiu.

Drept întimpinare la o corespondență în care era vorba și de purtarea d-lui Simeon Cornea, preot în Bătania, onoratul d. preot ne trimite o corespondență pe care nu o putem publica din cauză că e prea lungă. Constatăm că d. preot nu neagă lipsa sa dela producția dată de ospetii din Nădlac. Zice însă, că aceia au venit în comună fără a se înțelege cu d-sa și cu ceialalți fruntași. Sperăm că de aci încolo lucrurile bune se vor face în frățească înțelegere, ear cât despre cuvintele de cari părintele s'a putut simți atins, am întrebă pe autorul corespondenței, care d'o părere cu noi, un si gur moment nu s'a gândit să atace cineșta d-lui preot, pe care-l știm bun român și despre a cărui activitate în viitor de sigur numai lucruri bune o să auzim.

Cas de moarte. Primum trista știre despre moartea unui distins ardelean care în România numai cinstea a făcut fraților sei de dincoace. Familia a dat următorul anunț jalnic: Maria A. Petruțiu, soție; Eliaș Bălănescu, fiică; Constantin A. Petruțiu, fiu; Alesandru și Nicolae Petruțiu, ca frați; Anica și Evița, surori; Vasile Bălănescu, ginere; Traian și Mihail, nepoți; Veronica Radu Dumitriu, nepoată; Preotul Alexandru Albini unchiu, și soția sa Iulia; Vasilie Petruțiu, ca văr au profunda durere de a vă anunța pierderea ireparabilă a prea iubitelor lor sot, tată, bunice, frate, nepot, unchiu și socru. *Auzenții Petruțiu* șef de Secțiune la arhivele statului încetat din viață la 11 Maiu, oarele 2 din noapte, în etate de 57 de ani, în al 25-lea an al fericitiei sale căsătorii. Cortegiul funebru va porni din strada Puțu-cu-apă-Rece No. 6, Mercuri, 12 Maiu, la oarele 3 p. m. spre cimitirul Bellu (Șerban Vodă), unde se vor așeza spre vecinică odihnă rămășițele pămanțești ale scumpului defunct. Rugați-vă pentru densus!

Sub furei. În Rudolfwerths era să spânzure pe un țigan. Înainte de a i lua zilele, preotul l'a spovedit. În urma spovedaniei preotul a făcut înștiințare tribunalului, care a oprit spânzurarea. Furcile nu s'au depărtat, căci e probabil, că în urma mărturisirei candidatului de moarte călăul va avea să trimită pe ceialaltă lume doi țigani.

Cel mai nou nemuritor. Cel mai nou membru al Academiei franceze e președintele casei deputaților, Deschanel. E un vestit publicist, care și pentru soartea noastră a Românilor s'a interesat.

Din public.

Mulțumită publică.

Andrei Radoi, econom din comuna Borlocea, și cu soția lui Măria, ca creștini adevărați și iubitori de casa lui Dumnezeu având în minte rugăcinua ce se aduce la altarul Domnului „Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine în sfânta și întru tot lăudata biserică aceasta“ a binevoit anul acesta a face sfintele Paști pentru sfânta noastră biserică gr. ort. română din Cîntea; tot cu această ocaziune, a mai dăruit dâns și o candelă foarte frumoasă, care s'a și așezat naintea icoanei „Cina cea de taină“ și e luminată și înfrumusețată s. noastră biserică ca și cu o stea neobicinuită.

Deci pentru aceste marimoase jertfe, întreg poporul din comuna Cîntea le aduce susamintiților binefăcători și pe această cale cea mai călduroasă mulțumită rugând pe atotpotintele, ca prin pronia sa divină să le răsplătească cu lucrurile sale cele cerești, susținându-i încă mulți ani și îndeplină sănătate.

Cîntea, în 20 Aprilie, 2 Maiu 1899.

Poșta Redacției.

I. C. în Cefa. Rugăm indulgență. Se publică îndată ce-i vine rândul. A fost mare îmbulzeală. Mulțumiri pentru promisiune.

Sasca. E peste putință să publicăm. Întâiul cuvânt îl are consistorul.

Sân Miel. Mare. Publicăm numai de cele populare.

Nicolae Leiu, suboficer Castelnuovo. Cornelie Trailescu, Timișoara. George Cizmaș, Pecica, Le-ați deslegat bine.

Trăilă. Subiectul acesta l'a cântat Eminescu.

Mitru Lugojan, Curtic. Se vor publica.

Maxim Popescu, Groși. Rugăm un raport mai scurt (mult 100 rânduri) și publicăm cu plăcere. Două pagini mari pentru o chestie locală, prea e mult.

Ion Luca (r. Augustin) Tievănu mic. Alte lucruri publicăm bucuros, dar' afacerile de judecată nu e îngăduit a le aduce prin fol.

Tașiad. Afacerea cu iubileul preotului prea e locală pentru a ne ocupa de ea în public, și mai ales că ar trebui să dăm apoi loc și șofului atecat, ceea-ce ar duce la lungi certuri. Alte lucruri vă publicăm cu mare plăcere și chiar ne-ați îndatorat scriindu-ne despre stările publice de p'acolo.

B-ni. Biografia în chestie ne-a venit din afară. Mulțumim pentru informațiune, și dacă ne autorizeați, le și publicăm, drept probă că și noi dorim ca adevărul adevărat să iasă la lumină! Pentru lacune de felul acesta redacția nu poate fi învinuită.

„De pe la Cohalm“. S'ar putea publica numai dacă te gândești să stai și înaintea judecării. S'atunci însă lăsând afară părțile prea personale (cum respectivul preot făcea curte etc.) cari cad în competența consistorului. Mai încercați o arătare acum, că aveți mitropolit nou, și dacă nu vi-se va face dreptate. Iușm bucuros apărarea comunei Criți. E într'adevăr de necrezut ca un popă să facă atâtea.

Repriviri economice.

Vremea. Miercuri după amiază pe la ceasurile trei, cerul s'a înorat și a început să vueză vântul, să plouă ca cu ciubărul, să fulgere, să dardue, de gândeai că-i prăpădirea lumii. Norocul că vijelia n'a ținut mult altminteri pagubele în pomișori și sēmănturi ar fi fost mai mari. Eri, Joi, pe la orele unu și jumătate din senin ce a fost, cerul s'a nourat și s'a pornit o vijelie cu ploae cum până alaltăieri după amiază, nu s'a mai prea pomenit. A bătut și grindina. Însă nu a căzut multă. Vijelia a făcut mari pagube. A răsturnat pomi și coperișe, între cari și al noului edificiu seminarial. Vijelia n'a ținut mult.

Prețuri.

25 Maiu.

Grâu:	s'a vëndut cu fl.	9.45—9.50
Secară:	„ „ „	7.05—7.35
Orz:	„ „ „	5.80—6.35
Ovės:	„ „ „	6.—6.10
Cucuruz (porumb) pe Maiu:	„ „ „	4.40—4.45
„ pe Iulie:	„ „ „	4.54—4.61

Prețuri cu termen.

Grâu:	Maiu	9.10—9.21
„	Septembrie	8.51—8.52
„	Octombrie	8.47—8.48

Secară:	„ Octom.	6.66—6.72
„	„ Maiu	7.10—7.15
Cucuruz:	pe Maiu	4.47—4.50
„	„ Iulie	4.55—4.59
Ovės:	pe Octom.	5.45—5.48
„	„ Maiu	5.53—5.58

Diverse.

Făină de grâu:

No	0	1	2	3	4	5	6	7
fl. 15.	14.40	14.	13.60	13.40	11.80	11.	9.80	
7 și jum. 8								
	8.20		5.80					

Făină de secară:

No.	00	0	01	I	II	III
fl.	12.60	12.10	11.60	12.20	10.10	860

Tărițe fine fl. 5.— comune fl. —

Menu (măl. măr.)	Nr.	0	1	2	3	4
		11.50	11.—	10.75	10.25	9.50

Fasole albă s'a vënd. cu fl.

6.50—7.—	100 kl.
boabe rot.	7.25—7.75
Linie fără gârgărițe	10.—16.—
Mac	31.—33.—
Mazore	11.—17.—
Semânță de cânepă	—11.50
Chim	—28.—
Unsoare de porc	52.—
Slănină	43.50—46.—

Prune

80/85 bucăți bosniece	fl. 12.75
„ 95/100	„ „ 10.50
„ 115/120	„ „ 9.50
„ 80/85	„ sërbești „ 12.50
„ 95/100	„ „ 9.1/2

Semințe:

Trifoiu roșu:	„ „ 98 „ „ 37.—43.—
Lucernă: ung.	„ „ „ 40.—43.—
„ ital.	„ „ 98 „ „ 45.—47.—
In, după calitate	„ „ „ 10.50—11.—
Uleiu de napi	„ „ „ 83.—
Petrolu american rafinat	fl. 22.50 100 kl
„ rusec	„ „ 20.—
„ de Orșova	„ „ 19.—
„ de Brașov	„ „ 18.—
Spiri grob pentru rafinat	fl. 16.50—16.75
Lână: de vară	„ „ „ 90.—92
„ vëndată	„ „ „ 90.—98
„ albă	„ „ „ 108.—114

Pei lucrute:

prima Einsatz-Terzen	10—13 Kl	fl. 138.—142
„	14—20	„ 143.—148
„ Zweisatz	20—22	„ 133.—135
„ Dreisatz	22—24	„ 140.—142
„	25—26	„ 143.—145
„	26—30	„ 145.—146
„ de bivoli	28—32	„ 142.—144

Editor: Aurel Popovici-Barclanu.
Redactor responsabil Ioan Russu Sirlanu

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări,

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—3. G. Coșbuc, Versuri și Proză.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoș, Căntece Bănățene.

Nr. 13. E. Hodoș, Căntece Cătănestești, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nrele viitoare: Cercetări din Istoria Românilor bănățeni de P. Drăgălină.

Partea I. Istoria Banatului Severin până la pluta dela Mohács.

P. II. Severinul sub principiul Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Inființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Părțile au să apară pe rând. Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim. Volumele se plătesc numai după-ce au apărut.

Directia.

„Moda Ilustrată“. Redacția și administrația: Strada Sărindar Nr. 11 în București.

Apare în fiecare Sâmbătă.

A apărut Nr. 7 din 13 Februarie. Odată cu numărul acesta se imparte un supliment gratuit, care reprezintă un tipar croit de foi noi, fără cusătură îndărăt și cu nasturi în părți în mărime naturală.

Cuprinsul acestui număr e variat și interesant atât în ceea-ce privește moda cât și partea literară și lucrul de mână. Se continuă publicarea romanului „Oroberta“ de Leon Barracand.

Prețul abonamentului la

„Moda Ilustrată“.

Un an în țară. Lei 10—în străinătate. Lei 18.—	
Sase luni	5— 6.50
Trei luni	3— 3.50

Avis important.

Cererile de abonament trebuie însoțite de un mandat postal sau de valoarea abonamentului în mărul postal.

A apărut nrul 27 din „Floare Albastră“ cu următorul sumar:

Pandurul, C. Sandu. Cântec bohem (poesie, St. O. Iosif. Din Corsica, I. Duscian

Cântecul isvorului (poesie). Stn-Petreanu Note din țeară, S. Voinea. Glas de corn (poesie), D. Nanu. Funcționari... (schiză. Săfire's ochii tși (din Heine). I. Neamțu. O carte nouă, Marie Rz. Rubrică veselă Lumpatius. Criminalitate și socialism, Alfred Fouillée Crochiuri din țeară, Snoave Ecouri literare și artistice. etc. etc.

Carte de bucate

A apărut în „Biblioteca noastră“

Poftă bună!

Carte de bucate de Zotti Hodoș Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere, peste 600 de rețete și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și modernă. Această carte să poate întrebuița în orice gospodărie românească. Partea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică: Supe, Ciorbe, arsiete postate, rosoluri, aspiciuri galantine, fripturi naționale și franțuzești, torte, parfouri înghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

Prețul 70 cr. plus porto 5 cr. se afla de vânzare la Dna Zotti Hodoș. Caransebeș.

„Revista ilustrată“, în nrul 1 din anul al doilea are următorul bogat sumar:

După legea cea mai înaltă. O istorie de C. E. Franzos, Cântec. Poesie de G. Coșbuc. Ornatele (Odaidele) preoților idolatri. Tipuri de S. P.

Simonu. Când te ved. Poesie de Nițu Din propria ei putere. Novela de G. Simu.

„Taina celor 12 Vineri mari de peste an și rugăciune pentru vremuri grele“ este titlul unei broșuri, ce a apărut la institutul tip. „Minerva“ din Orăștie, edată de d-nii: Iosif Tăbăcariu și Ilie Turdășan.

Prețul 10 cr. Doritorii a o avea, să grăbească cu procurarea.

A apărut „Aritmetica generală și specială“ de Teodor Ceonța prof. preparandial. Aritmetica menită preparandiilor (școalelor normale), școalelor comerciale și medii, cum și al tuturor privaților, costă 2 fl.

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr.

Cea dintâiu se poate procura dela Tipografia Diecesană, din Arad, cea de a doua dela Tipografia „Aurora“ din Gherla.

A apărut „LITURGIA sfântului Iovă Crisostom“ de Nicolae Ștef, inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe priceșne, irmoase, și un adaus de cântec naționale. — Prețul unul exempl. 4 fl pentru preparanz 2 fl 50 cr. plus 10 cr. porto postal, ear' legat cu firme 50 cr. mai mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop“.

Magazie de batiste, stofe și albituri, pentru femei

Subscrișul am onoare a aduce la cunoștința On. public, că mi-au sosit tot felul de articli de modă pentru primăvară și vară, precum: stofe de mătasă și alte soiuri pentru haine, apoi delain, zephier, batist, kretton, mai departe covoară, pânzături pentru masă și paturi.

Stofe, chiffon, service de masă, albituri pentru femei și bărbați.

Umbrele, ploiere, corsete, ciorapi

și alte obiecte de lux am în deposit. Dat fiind, că toate articolile mi-au procur cu bani gata, ori ce concurent nu poate să se compare cu mine. Prețurile mai ieftine ca ori unde. Serviciul cel mai românesc. Mustre la cerere se trimit gratuit.

Rugându-mă de o cercetare numeroasă, rămân cu deosebită stimă:

PICK ERNÓ

Arad, piața Andrassy nr. 17.

812 8—8

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

(33) 86—

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zensunși de rente.

Deslusiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Oidnad, Caraș-Severn, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Cumpărați și cetiți!

„Din vremuri apuse“

amintiri din vremurile eroice ale vieții noastre naționale

le

Iudita Secula născută Truța.

Prețul 1 coroană.

Se poate comanda prin Administrațiunea ziarului nostru